

İlk Toplantıda Görüşülecek ve Karara Bağlanacak Hususlar (Bilgi Notu)

Belediye meclislerinin mahalli idareler seçimlerinden sonra yapacakları ilk toplantılarda hangi süreçleri izleyecekleri konusunda tereddütler olduğu gibi, bu tereddütleri artıran bilgi kirliliği de mevcuttur. Bu bilgi notu, kısa ve öz yapılacak meclis toplantısında nelerin görüşüleceği ve bunların yasal dayanaklarına ilişkindir.

İlk Toplantıda Görüşülecek veya Karara Bağlanacak Hususlar

(Bilgi Notu)

Halil Memiş

Belediye meclislerinin mahalli idareler seçimlerinden sonra yapacakları ilk toplantılarda hangi süreçleri izleyecekleri konusunda tereddütler olduğu gibi, bu tereddütleri artıran bilgi kirliliği de mevcuttur. Bu bilgi notu, kısa ve öz yapılacak meclis toplantısında nelerin görüşüleceği ve bunların yasal dayanaklarına ilişkindir.

Bu bilgi notunun daha net anlaşılabilmesine, sayfanın sonunda yer alan videolarımızın da izlenmesi önemli katkı sunacaktır.

1. Toplantının Duyurulması veya Gündem Hazırlanması Gerekir mi?

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 19 uncu maddesinde yer alan belediye meclislerinin seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün kendiliğinden toplanacağı yönündeki hüküm nedeniyle herhangi bir gündem hazırlanmasına ve ayrıca duyuru yapılmasında bir zorunluluk bulunmamakla beraber, videolarımızdaki açıklamalarda ve değişik vesilelerle izah ettiğimiz üzere duyuru yapılması, toplantının yapılacağı yer ve saatin bildirilmesi açısından uygun olacaktır.

Bu duyuru yazılı olabileceği gibi, mail, mesaj, telefon vb şekilde de olabilecektir.

2. İlk Toplantıda Hangi Konular Görüşülür, Oylanır veya Karara Bağlanır?

2.1. Yoklama ve açılış.

2.2. Belediye Meclisinin Mart ayında aldığı kararlara ait karar özetleri.

2.3. Belediye Meclisi Başkanlık Divanı Kâtip Üyeliği seçimi: (2 asil, 2 yedek üye seçilmesi).

2.4. Belediye Meclisi 1. ve 2. Meclis Başkan Vekilliği seçimi.

2.5. Belediye encümeni üyesi seçimi

2.6. Kurulması zorunlu komisyonlar dışında kurulacak komisyonların kararlaştırılması

2.7. Komisyonların üye sayılarının kararlaştırılması.

2.8. Komisyon Üye Seçimleri.

2.9. Belediye Birlikleri Üye Seçimi

2.10. Belediye 2023 Yılı Faaliyet Raporunun Görüşülmesi ve Oylanması.

2.11. Belediyemizin 2023 Mali Yılına ait, Hesap, İş ve İşlemlerinin Denetimi hususunda hazırlanan, Denetim Komisyon Raporu hakkında Meclisin bilgilendirilmesi

2.12. Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu Uyarınca, Belediye Başkanı Sözleşme Yapma Yetkisi Verilmesi

3. İlk Toplantıda Meclis Üyelerince Ek Gündem Önerilebilir mi?

Meclis toplantılarının ilk gününde belediye başkanı ve üyeler belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Öneri, toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü ile gündeme alınır. (Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği Madde 8/son fıkra)

4. İlk Meclis Toplantısı Nasıl Başlatılır?

Toplantı, Başkanın başkanlığında, en geç iki meclis üyesinin katip üyeliğinde başlatılır.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 5 inci maddesi uyarınca; başkan tarafından meclisin en genç iki üyesi geçici kâtip olarak davet olunur. Başkanlıkça yoklama yapılarak salt çoğunluğun mevcut olduğu tespit edildikten sonra meclis, birinci ve ikinci başkan vekillerini, en az iki kâtip üyeyi seçer. Kâtip üyeler seçildikten sonra en genç iki üye yerlerini seçilmiş kâtip üyelere bırakırlar.

5. Görüşülecek Konuların ve Yapılacak Seçimlerin (Gündem Maddelerinin) Hukuki Dayanakları Nelerdir?

5.1. Gündem 1: Yoklama ve açılış.

Belediye Meclisi çalışma Yönetmeliğinin 11 inci maddesine göre; Başkanlık divanı yerini aldıktan sonra başkan yoklama yaptırır; toplantı yeter sayısının olduğu anlaşıldığı takdirde birleşimi açar. Gündeme geçilmeden önceki birleşimde alınan kararlara ilişkin tutanakta maddi hata bulunması durumunda, hata meclis kararı ile düzeltilerek başkanlık divanınca imzalanır.

Başkan gündeme geçilmeden önce meclise sunulacak konular varsa bildirir, meclis başkanlığına hitaben verilmiş olan dilekçeleri kabul eder ve meclise sunar.

Üyelerin gündem dışı konuşma isteği yazılı olarak başkana bildirilir. Söz verip vermemek ve söz verildiğinde süresini ve zamanını belirlemek yetkisi başkana aittir.

Gündem konusunda ve usul hakkında leh ve aleyhte olmak üzere birer üyeye söz verilir. Yapılacak konuşmalar en fazla on dakika ile sınırlıdır.

Daha sonra gündem maddeleri sırası ile okunur ve görüşülür. Gündem sırasında değişiklik yapılmasına, başkan veya üyeler tarafından yapılan teklifler üzerine gündeme madde ilave edilmesine meclisçe karar verilir. Ancak ilçe belediye meclislerinden gelen kararlar ile belediyenin birimlerinden ve bağlı kuruluşlarından gelen talepler toplantı sırasında başkan tarafından gündeme eklenir.

Görüşmelerde konuşmak için önceden başkanlıktan söz istenir. İhtisas komisyonuna ve siyasi parti gruplarına söz almada öncelik tanınır. Siyasi parti gruplarına üye sayısı en çok olandan başlamak suretiyle; üyelere söz isteme sırasına göre söz verilir. Bütçe görüşmesinde komisyon raporu okunduktan sonra üyelere söz verilir.

Meclisteki konuşmalar başkana hitaben yapılır. Başkan her zaman söz hakkına sahiptir.

İhtisas komisyonları ve siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalar 20 şer dakika, üyelerin konuşmaları ise 10 dakika ile sınırlıdır. Bütçe ve program görüşmelerinde parti grupları için bu süreler iki kat olarak uygulanır. Meclis, bu sürelerin değiştirilmesine karar verebilir. Görüşmelerin yeterli olduğu meclisçe kabul edildiği takdirde başka üyeye söz verilmez.

Meclis toplantıları halka açıktır. Meclis başkanı veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli teklifi üzerine kapalı oturum yapılmasına karar verilebilir. Kapalı oturumda başkan ve üyeler dışında gerektiğinde meclis kararıyla görevli bulundurulabilir.

5.2. Gündem 2: Belediye Meclisinin Mart Ayında Aldığı Kararlara Ait Karar Özetlerinin Okunması.

Belediye Meclisi çalışma Yönetmeliğinin 11 inci maddesine göre; Başkanlık divanı yerini aldıktan sonra başkan yoklama yaptırır; toplantı yeter sayısının olduğu anlaşıldığı takdirde birleşimi açar. Gündeme geçilmeden bir önceki birleşimde alınan kararlara ilişkin tutanakta maddi hata bulunması durumunda, hata meclis kararı ile düzeltilerek başkanlık divanınca imzalanır.

5.3. Gündem 3 ve 4: Belediye Meclisi Başkanlık Divanı Seçimleri

5.3.1. Belediye Meclisi 1. ve 2. Başkanvekili Seçimi

5.3.2. Kâtip Üyeliği 2 Asıl ve 2 Yedek Üye Seçimi

Belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanır. Meclis bu toplantıda, üyeleri arasından, gizli oyla meclis birinci ve ikinci başkan vekili ile en az iki kâtip üyeyi ilk iki yıl için görev yapmak üzere seçer. (5393 sayılı Belediye Kanunu Md.19; Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği Madde 19)

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 5 inci maddesi uyarınca; başkan tarafından meclisin en genç iki üyesi geçici kâtip olarak davet olunur. Başkanlıkça yoklama yapılarak salt çoğunluğun mevcut olduğu tespit edildikten sonra meclis, birinci ve ikinci başkan vekillerini, en az iki kâtip üyeyi seçer. Kâtip üyeler seçildikten sonra en genç iki üye yerlerini seçilmiş kâtip üyelere bırakırlar.

5.4. Gündem 5: Belediye Encümeni Üyesi Seçimi

Belediye Meclisi, kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla 3 üye seçer. 5393 sayılı Kanunun 33 üncü maddesine göre; Belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında; nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden oluşur.

Bu seçimler ise gizli oyla yapılacaktır. (Belediye Çalışma Yönetmeliğinin 20/1)

5.5. Gündem 6 ve 7: Kurulması Zorunlu Komisyonlar Dışında Kurulacak Komisyonların ve Üye Sayılarının Kararlaştırılması

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 24 üncü maddesine göre; belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir.

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 21 inci maddesine göre; meclis, komisyonlara üye seçiminden önce, zorunlu komisyonlar dışında kurulacak komisyonları ve tüm

komisyonların üye sayısını belirler.

5393 sayılı Kanunun anılan maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 15 inci maddesine göre;

a) İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin büyükşehir belediye meclisindeki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

b) Kurulması zorunlu olan ihtisas komisyonlarını ise nüfusu 10 binin üzerinde olan belediyeler kurmak zorundadır.

Nüfusu 10 binin altında olan belediyeler ihtisas komisyonu kurmak mecburiyetinde değildir.

Buna göre;

İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde

- Plân ve bütçe komisyonu ile
- İmar komisyonunun kurulması zorunludur.

Büyükşehir belediyelerinde ise

- Plan ve bütçe,
- İmar ve bayındırlık,
- Çevre ve sağlık,
- Eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile
- Ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur.

Bu komisyonları kurmak zorunda olan belediyeler, gerektiğinde bunlara ek olarak başka ihtisas komisyonları kurabilirler.

Aynı şekilde nüfusu 10 binin altında olan belediyeler de gerekli görmeleri halinde az önce belirttiğimiz zorunlu komisyonları veya başka komisyonlar kurabilirler.

Komisyonlar, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. İhtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabilir. Birden fazla komisyonda görev almak mümkündür.

3.6. Gündem 8: Komisyon Üye Seçimleri

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 21 inci maddesine göre; görev süreleri bir yılı geçmemek üzere, nisbî çoğunlukla seçilirler.

Oylamanın nasıl yapılacağına dair net bir düzenleme olmamakla beraber, şimdiye kadar belediyelerin bir kısmı yaşanan oylama pratikleri bize oylamanın gizli yapılmasının daha uygun olacağını göstermektedir.

Her bir komisyonda yer alacak üyeleri gruplar teklif edeceğinden, her bir komisyona gruplarca teklif edilen isimler, toplu olarak oylamaya sunulabilir.

5.7. Gündem 9: Belediye Birliklerine Üye Seçimi

5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 5 inci maddesine göre; belediyelerin birlik meclisinde kaç üye ile temsil edileceği, birliklerin tüzüğünde belirlenir.

Aynı Kanununun 8 inci maddesine göre birlik meclisi, birlik üyesi mahallî idarelerin meclislerinin kendi üyeleri veya belediye meclis üyeliğine seçilmeyi haiz kişiler arasından, birlik tüzüğünde belirlenen sayıda ve gizli oyla seçecekleri üyelere oluşur.

Bu nedenle, üye olunan birliklerin tüzükleri doğrultusunda, kaç üye seçileceği öngörülmüş ise belirlenen sayıda asıl ve yedek üye seçiminin yapılması gerekmektedir.

5.8. Gündem 10: Belediye 2023 Yılı Faaliyet Raporu

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 56 ncı maddesine göre, belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

Kanunun 26 ncı maddesine göre; belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülkî idare amirine gönderilir.

Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir.

Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.

Faaliyet Raporunun reddedilmesinin meclisin feshi sonucunu doğuracağı yönündeki bazı söylemler mevcuttur. Bu tamamen yanlış ve amaca aykırı bir söylemdir.

Önemli Not: Seçimlerden sonraki ilk toplantıda, geçmiş dönemin faaliyet raporunun oylanmasında, oyların oranının ne olduğunun önemi yoktur. Zira, faaliyet raporu görüşülen başkanın başkanlığı zaten bittiğinden, reddedilip reddedilmesi hiçbir anlam ifade etmeyecektir.

3.9. Gündem 11: Belediyemizin 2023 Mali Yılına ait, Hesap, İş ve İşlemlerinin Denetimi Hususunda Hazırlanan, Denetim Komisyon Raporu Hakkında Meclisin Bilgilendirilmesi

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 25 inci maddesine göre; Denetim Komisyonu, ocak ayında oluşturulur ve çalışmasını kırkbeş işgünü içinde tamamlar ve buna ilişkin raporunu mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunar. Başkan, Nisan ayı meclis toplantısında denetim raporunu okutmak suretiyle meclise bilgi verir.

Önemli Not: Denetim Raporu oylatılmaz.

3.10. Gündem 12: Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu Uyarınca, İzmit Belediye Başkanı Fatma Kaplan Hürriyet'e Sözleşme Yapma Yetkisi Verilmesi

Kamu görevlilerinin sendikal faaliyetleri ile sendika kurma ve kurulmuş sendikalara üye olmaları; 657 sayılı Kanununun 22 nci maddesinde "Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler." şeklinde düzenlenmiştir.

Bu özel kanun ise 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'dur.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu ile toplu sözleşme hakkının kapsamı, istisnaları, toplu sözleşmeden yararlanacaklar, toplu sözleşmenin yapılma şekli, usulü ve yürürlüğü, toplu sözleşme hükümlerinin emeklilere yansıtılması, Kamu Görevlileri Hakem Kurulunun teşkili, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar düzenlenerek kamu görevlilerinin malî ve sosyal haklarını iyileştirici sözleşme yapılmasına imkân verilmektedir.

4688 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde mahalli idarelerde en çok üye kaydetmiş sendika ile mahalli idare çalışanlarına ödenecek sosyal denge tazminatını belirlemek üzere sözleşme yapılabileceği düzenlenmiştir.

4688 sayılı Kanunun "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32 nci maddesine göre; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi

hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.

Yapılacak sözleşme, toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanır ve sözleşme süresi hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemez. Mahalli idareler genel seçim tarihini izleyen üç ay içerisinde de toplu sözleşme dönemiyle sınırlı olmak üzere sözleşme yapılabilir. Bu sözleşmeye dayanılarak yapılan ödemeler kazanılmış hak sayılmaz.

İlgili mahalli idarenin; vadesi geçmiş vergi, sosyal güvenlik primi ile Hazine Müsteşarlığına olan borç toplamının gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde onunu aşması, ödeme süresi geçtiği halde ödenmemiş aylık ve ücret borcu bulunması veya gerçekleşen en son yıla ilişkin toplam personel giderinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin belediyelerde yüzde otuzunu, il özel idaresinde yüzde yirmibeşini aşması hallerinde bu madde kapsamında sözleşme yapılamaz. Sözleşmenin yapılmasından sonra bu koşulların oluşması durumunda mevcut sözleşme kendiliğinden hükümsüz kalır.

Mahalli idarelerce imzalanacak sözleşmelere istinaden ödenecek sosyal denge tazminatının aylık tutarına ilişkin sınır 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 15 inci maddesi ile; "Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir. Sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir." şeklinde düzenlenmiştir.

Bu nedenle, sona eren toplu sözleşmenin yerine sürecin yeniden başlaması için 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 32 nci maddesi gereğince yetkili sendika ile Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi imzalamak üzere Belediye Başkanlarına yetki verilmesi gerekir.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: etin Emeç Bulvari Hürriyet Cad. No: 2/12 ankaya ANKARA